

VARPAISJÄRVEN

KOULUN

ALUEELLINEN MUSEOPAKETTI

Johanna Latvamäki, FM
Varpaisjärven museohoitaja
Lapinlahdella 10.7.2013

SISÄLLYSLUETTELO

Johdanto

1. Valmistautuminen museovierailuun

1.1 Paikallishistoriatietous

1.2. Sananselityspeli

1.3. Esineet ennen - peli

1.4 Museon käyttäytymissäännöt

2. Museokäynti

3. Vierailunpurku

4. Internet aineistoja

Lähteet

JOHDANTO

Museovierailu tukee mm. seuraavia opetussuunnitelman mukaisia perusopetuksen 5. ja 6. vuosiluokkien historianopetuksen kohtia:

Omat juuret ja historiallinen tieto

- *oman perheen ja kotiseudun historia*
- *muistelujen, kirjoitusten, esineiden, kuvien ja rakennetun ympäristön merkityksien tulkitseminen*

Oppilas oppii

- *ymmärtämään, että historian tiedot ovat historioitsijoiden tulkintoja, jotka saattavat muuttua uusien lähteiden tai tarkastelutapojen myötä*
- *tunnistamaan muutoksia oman perheen tai kotiseudun historiassa ja kuvailemaan muutoksia, joiden on katsottu vaikuttaneen oleellisesti ihmisten elämään, kuten maanviljelyn syntyä*

Museopedagogiikka on museon kasvatus- ja opetustoimintaa, jossa on tietoinen opetuksellinen päämäärä. Varpaisjärven 5.-luokan museovierailun tavoitteena on saada lapset innostumaan historian opetuksesta tutustuttamalla heidät kotiseutunsa historiaan. Tavoitteena on myös Henkisen- ja aineellisen kulttuuriperinnön ymmärtäminen ja paikallisen kulttuuri-identiteetin luominen. Museopedagogiikassa keskitytään opettamiseen keksimisen, löytämisen ja kyselemisen kautta. Museovierailun ei siis tule olla liian muodollinen tapahtuma, missä spontaaneille puheenvuoroille ja kysymyksille ei ole sijaa.

Museo-opetuksen keskeinen päämäärä ei ole museon keräämän tiedon välittäminen, vaan kulttuuri- ja luonnonperinnön lukutaidon oppiminen itse puhumalla ja kokeilemalla. Oppiminen museoissa perustuu kuitenkin museon kokoelmiin ja tämä oppimispaketti on suunniteltu nimenomaisesti Varpaisjärven kotiseutumuseon kokoelmien pohjalta.

Koululle toimitetusta museokansiosta löytyy ennakkotehtävät museovierailua varten. Opettajat valitsevat itse sen mitä tehtäviä haluavat kunkin vierailukerran yhteydessä hyödyntää. Materiaalia voi käyttää myös muussa kuin museon toimintaan liittyvässä historian opetuksessa.

1. VALMISTAUTUMINEN MUSEOSSA VIERAILUUN

1.1 Paikallishistoria tietous

Käykää ennen museovierailua oppilaiden kanssa historian tunnilla luokassa läpi seuraavat kysymykset ja vastaukset. Kaikkia kysymyksiä ei tarvitse käydä läpi, jos ilmenee ajankäyttöongelmia, vaan opettaja voi poimia kysymysten joukosta tärkeimmät ja todennäköisimmät keskustelun herättelijät. Kysymykset esitettäväksi oppilaille ennen museovierailua, mukana ovat myös esimerkkivastaukset. Luokka voi miettiä laajempia vastauksia yhdessä. **KYSYMYKSET JA VASTAUKSET KANSIOSSA ESITEHTÄVÄT OSIOSSA**

1.2. Sananselityspeli

Peliä pelataan Alias -pelin tyyliin, oppilaat jaetaan esim. neljän hengen ryhmiin. Yksi oppilas selittää sanaa ja toiset yrittävät keksiä oikean ratkaisun. Kortteja voidaan vaihtaa eri ryhmien välillä, kun ne on saatu selitettyä. Pelin sanat liittyvät museon esineistöön, osa sanoista voi olla oppilaille ennestään vieraita, esimerkiksi sana päre. Opettajalla on sanojen vastauskortit hallussaan ja pelin lopuksi vaikeita sanoja käydään yhdessä läpi. Näin osa museoon liittyvistä esineistöä, ammateista ja elinkeinoista on jo ennakkoon tuttua lapsille ja asioiden sisäistäminen vierailun yhteydessä on helpompaa. **KYSYMYKSET JA VASTAUKSET KANSIOSSA ESITEHTÄVÄT OSIOSSA**

1.3. Esineet ennen - peli

Pelissä lapset joutuvat yhdistämään oikeat esineet huoneeseen ja aikakauteen. Osa esineistä kuuluu kyseiseen huoneeseen ja aikakauteen, osa esineistä ei. Jos kaikilla oppilailla ei ole käytössään tietokonetta, niin peliä voidaan pelata yhdessä opettajan johdolla. Peli löytyy saranat.fi verkkoympäristöstä osoitteesta:

<http://www.saranat.fi/default2.asp?siteid=pelaa&id=etusivu>

1.4 Museon käyttäytymissäännöt

Oppilaiden kanssa käydään läpi ennen museovierailua, miten museossa tulee käyttäytyä. Kaikki eivät välttämättä ole aikaisemmin vierailleet museoissa, joten tietyt säännöt on hyvä käydä jo koulussa läpi. Kotiseutumuseon esineistö kertoo hyvin alueen menneisyydestä ja ammateista, joten esineistöön tulee suhtautua kunnioittaen. Museovierailu voi olla mallina myös tuleville vierailuille koulumaailman ulkopuolella.

Museossa EI saa:

- Juosta
- Koskea esineisiin ilman lupaa
- Pitää isoja reppuja, jotka voivat tiputtaa esineitä

Museossa SAA:

- Kysyä kysymyksiä
- Katsella esineitä
- Jutella sopivaan ääneen

Opettaja ja oppilaat voivat yhdessä miettiä, mitä vanhoille esineille tapahtuisi, jos kaikki museon vieraat koskisivat niihin. Oppilaiden on hyvä tietää etukäteen retken kohde, kesto ja käytettävä reitti, mitä varusteita tarvitaan ja mitä ei tarvita mukaan, millaisia vaaratekijöitä matkaan liittyy sekä sisäistää säännöt, joita retkellä noudatetaan

2. MUSEOKÄYNTI

Varsinainen museovierailu toteutetaan koulun hyväksi katsomana ajankohtana. Museorakennuksessa ei ole lämmitystä, joten suositeltava vierailuajankohta on joko alku syksystä tai loppu kevästä. Museovierailun opastuksen runko opettajille löytyy museo-kansiosta kohdasta

MUSEO VIERAILU.

3. VIERAILUN PURKU

Museovierailun jälkeen olisi hyvä käyttää aikaa opittujen asioiden mieleen palauttamiseen ja vahvistamiseen vielä koululuokassa. Opettaja ja oppilaat käyvät yhdessä läpi **ESINEEN TUTKIMUSTEHTÄVÄ-LOMAKKEEN** ja pohtivat esineiden käyttötarkoituksia sekä keskustelevat vapaamuotoisesti mieleen tulleista ajatuksista. Kysymys- ja vastaus **TEHTÄVÄLOMAKE** käydään läpi ja opettaja voi halutessaan palkita eniten oikeita vastauksia saaneen oppilaan. Toivottavasti museovierailu oli onnistunut ja innosti lapsia historian opiskelussa sekä lisäsi Varpaisjärven koulun oppilaiden kotiseutunsa tuntemusta.

4. INTERNET AINEISTOJA

Kuopion kulttuurihistoriallisen museon tuottama ”**Stipendiaattien repusta**, Kuopion Isänmaallisen Seuran 130 vuotis -juhlanäyttelyyn liittyvä näyttelypedagoginen **PERINTEENKERUUN TYÖPAJA**” Sivustolta <http://kulttuurihistoriallinenmuseo.kuopio.fi/tehtavat-ja-opetusmateriaalit> löytyy paljon hyödyllistä materiaalia, kokosin museopakettiin sivuston historianopetukseen liittyvät oleellisimmat materiaalit, jotka on helpoin suorittaa oppituntien puitteissa. Suosittelen myös muuhun materiaaliin tutustumista ja hyödyntämistä myös muiden aineiden opetuksessa.

Tietoa opettajille:

http://kulttuurihistoriallinenmuseo.kuopio.fi/c/document_library/get_file?uuid=e7ff38d1-3e6e-4147-90d7-eb4c72cda2de&groupId=10501

Sivustolta löytyy myös kotona suoritettavia tehtäviä, jos opettajat haluavat niitä hyödyntää. Vastausten läpi käyminen koulussa vie oman aikansa, joten en liitä tehtäviä tähän. Lisätietoa löytyy osoitteesta:

http://kulttuurihistoriallinenmuseo.kuopio.fi/c/document_library/get_file?uuid=9c03d639-4fca-4cf5-bde8-0d6608e48c24&groupId=10501

Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seuran oppimispaketteja osoitteessa:

<http://www.kulttuuriperintokasvatus.fi/>

LÄHTEET

Kirjalliset lähteet

Kallio, K. (toim.) 2004. Museo oppimisympäristönä. Suomen museoliiton julkaisuja 54. Jyväskylä: Gummerus.

Marjatta ja Pekka Haara (toim.) 1986. Varpaisjärvi. Kuopio: Graafiset Palvelut/SSKOY.

Sähköiset lähteet

Aboa Vetus Ars Nova. Historian ja nykytaiteen museo:

http://www.aboavetusarsnova.fi/files/tiedostot/kaiken_maailman_esineet_museotehtava.pdf

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004:

http://www.oph.fi/download/139848_pops_web.pdf

Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura:

<http://www.kulttuuriperintokasvatus.fi/>

Kuopion kulttuurihistoriallinen museo:

<http://kulttuurihistoriallinenmuseo.kuopio.fi/tehtavat-ja-opetusmateriaalit> (Luettu: 5.6.2013)

Päivi Lappalainen. "MUSEOSSA OPPIMINEN. Koulun ja museon yhteistyö luokanopettajien, oppilaiden ja museotyöntekijöiden kokemana" Kasvatustieteen pro gradu-tutkielma 2005

Opettajankoulutuslaitos Jyväskylän yliopisto

https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/10088/URN_NBN_fi_jyu-2005235.pdf?sequence=1

"Museopedagogiikka – Oppimista ja opetusta museoissa" Viitala-Hakamies-Kakkuri-Kuvaja

Opetushallitus:

http://www.edu.fi/perusopetus/historia_yhteiskuntaoppi/museopedagogiikka

Pohjois-Savon muisti:

http://www.pohjoissavonmuisti.fi/museot/varpaisjarvi/varpaisjarven_kotiseutumuseo/